

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 598/2014-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. októbra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť V. H., zastúpeného advokátkou JUDr. Jarmilou Zvarovou, Advokátska kancelária, Nerudova 14, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 12/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. H. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júla 2014 doručená sťažnosť V. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 12/2011.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 22. januára 2011 podal na okresnom súde žalobu „o náhradu škody s príslušenstvom“.

Sťažovateľ podrobne zosumarizoval doterajší procesný postup okresného súdu a zároveň uviedol, že okresný súd 21. februára 2014 vyniesol vo veci rozsudok. Proti rozsudku okresného súdu sa 4. apríla 2014 odvolal žalovaný, a to proti výroku o povinnosti nahradiť sťažovateľovi „úroky z omeškania a tiež voči výroku o povinnosti uhradiť žalobcovi trovy právneho zastúpenia“.

Sťažovateľ poukazuje najmä na skutočnosť, že predmetom súdneho konania „bola škoda na zdraví, ktorú utrpel v dôsledku dopravnej nehody zo dňa 10.12.2008... uvedené poškodenie na zdraví malo nepriaznivé následky pre jeho životné úkony, na uspokojovanie jeho životných potrieb a spoločenských potrieb, ako aj na plnenie jeho spoločenských úloh, teda že sa u sťažovateľa jednalo o prípad hodný osobitného zreteľa. Trvalé následky dopravnej nehody sa prejavili výraznými zmenami v živote sťažovateľa. Trvalo štyri roky kým konajúci súd meritórne vo veci rozhodol.“.

Sťažovateľ vyslovil názor, podľa ktorého „konanie súdu ešte nemusí znamenať, že ide o konanie bez zbytočných prietahov... v predmetnej veci ide o mimoriadne citlivé konanie, keďže ide o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v súvislosti s trvalými následkami na zdraví sťažovateľa. Prietahy v konaní a neukončenie predmetnej veci ani po niekoľkých rokoch vedenia konania zvyšujú nedôveru a neistotu žalobcu v schopnosť súdu zabezpečiť plynulosť priebehu konania.“.

Podľa názoru sťažovateľa okresný súd „nepostupoval spôsobom, ktorý by viedol k odstráneniu jeho právnej neistoty vo veci, v ktorej je navrhovateľom... Aj keď vo veci bolo súdom nariadených viacero pojednávaní a vykonaných množstvo úkonov... je konanie pred okresným súdom poznačené zbytočnými prietahmi v dôsledku neefektívnej činnosti súdu ako celku. Preto sťažovateľ nepovažuje za potrebné bližšie určovať jednotlivé obdobia nečinnosti, resp. činnosti, ktorú možno kvalifikovať ako zbytočné prietahy. Sťažovateľ nehodnotí ani plynulosť konania, ani účelnosť jednotlivých úkonov. Zložitosť veci či iné súdom udávané skutočnosti totiž nemôžu ospravedlniť takúto dĺžku konania v tak citlivom prípade. Toto obdobie súdneho konania nie je možné hodnotiť ako efektívne vedenie súdneho procesu.“.

Sťažovateľ tiež uviedol, že samotné konštatovanie porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru „*nie je preňho dostatočným zadosťučinením*“, preto navrhol, aby ústavný súd zohľadnil „*dĺžku zbytočných preťahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu, ktorá mu vznikla v dôsledku obáv o ochranu jeho práv, psychického napätia a pocitov sklamaní z neprimeranej dĺžky konania, ako aj to že predmetom konania je finančné odškodnenie spojené s ťažkou ujmovou na zdraví, ktorú sťažovateľ utrpel*“ a priznal mu „*primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20.000 €.*“.

Sťažovateľ svoj záverečný návrh formuloval takto:

„1/ Právo sťažovateľa zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8 bolo v konaní pred Okresným súdom Košice II pod č. k. 15 C 12/2011 porušené.

2/ Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 20.000,- Eur.

3/ Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi trovy konania, ktoré je povinný odporca sťažovateľovi nahradiť.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú

zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd štandardne (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04, III. ÚS 401/2008) považuje za účinný prostriedok nápravy slúžiaci ochrane základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sťažnosť na postup súdu podanú podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) podanú predsedovi príslušného súdu. Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o súdoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.

Účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať predsedovi príslušného súdu sťažnosť na prietahy v konaní je podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05, III. ÚS 401/2008). Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba

za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označený právny prostriedok, ktorý mal k dispozícii podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je teda jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Sťažovateľ nepreukázal ani netvrdil, že by podal sťažnosť na postup súdu adresovanú predsedovi príslušného súdu podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch v namietanom konaní, teda nevyčerpal účinný právny prostriedok poskytnutý príslušnými ustanoveniami zákona o súdoch na ochranu jeho základného práva. Zároveň ústavný súd konštatuje, že v posudzovanom prípade sťažovateľa neboli ani tvrdené, ani preukázané také dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by mohli viesť k odpusteniu požiadavky na využitie účinného prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na existenciu procesnej prekážky pre meritórne rozhodovanie o tom, či v sťažovateľom označenom konaní okresného súdu bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd jeho sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu neprípustnosti.

Ústavný súd nad rámec uvedeného konštatuje, že z obsahu sťažnosti, ako aj zo zistení ústavného súdu vyplýva, že vo veci sťažovateľa okresný súd 21. februára 2014 rozhodol rozsudkom a na základe odvolania žalovaného v súčasnosti o veci rozhoduje Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 524/2014, 6 Co 577/2014. Krajskému súdu bol predmetný súdny spis doručený okresným súdom 2. júna 2014, pričom vo veci dosiaľ nebol nariadený termín pojednávania, ani neboli realizované žiadne iné procesné úkony. Sťažnosť sťažovateľa bola

ústavnému súdu doručená 2. júla 2014, teda v čase, keď už vo veci okresný súd nekonal. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že v prípade, ak by aj neexistovali dôvody na odmietnutie sťažnosti pre jej neprípustnosť, ústavný súd by bol nútený konštatovať jej zjavnú neopodstatnenosť (napr. III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02, III. ÚS 172/05), keďže ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte trvalo. Ak v čase, keď bola sťažnosť doručená ústavnému súdu, už k porušovaniu označeného základného práva nedochádzalo, ústavný súd sťažnosť zásadne ako zjavne neopodstatnenú odmietne (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je totiž odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci.

Ústavný súd zároveň konštatuje, že toto uznesenie netvorí prekážku res iudicata, to znamená, že nebráni tomu, aby sa sťažovateľ opätovne obrátil na ústavný súd so sťažnosťou v prípade, že v dosiaľ neskončenom konaní bude zo strany konajúcich súdov dochádzať k zbytočným prieťahom.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku nezaoberal sa už ústavný súd ďalšími návrhmi formulovanými sťažovateľom v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2014